

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felolós szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatárs:

Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 150. Egyes
szám ára 12 fillér.

Az ipartörvény revíziója.

Két évtizede annak, hogy az 1884. évi XVII. törvénycikkkel megalkották jelenleg érvényben levő ipartörvényünket. Gyorsan élő korunkban ez elég hosszú idő ahhoz, hogy még a leg-sikerültebb törvényalkotás is főleg a mennyiben gazdasági viszonyokat érint, módosításra szoruljon. Már pedig emlékezhetünk rá, hogy az 1884-iki ipartörvény kezdettől fogva nem találkozott a közvélemény osztatlan tetszésével. A kik a kézmű-iparosság helyzetének kizárólag az iparszabadság által fölidézett mértéktelen versenyt okozták, azoknak nem igen tetszett az új törvény. Keveselték a megszigorító intézkedéseket, nem tartották kielégítőnek, hogy nem minden, hanem csak bizonyos iparágak üzését kötötték képesítéshez és különösen sérelemesnek találták, hogy fönntartották azt az elvet, hogy képesített üzletvezető alkalmazásával bárki számára nyitva hagyatott bármely ipar.

Légiószámra megy a törvénytörvénypótló és magyarázó rendeletek sorozata, a

melyeket az utóbbi évtizedek folyamán iparügyi kérdésekben az illetékes kormányhatóságok kibocsátani kényszerültek. A mit ily módon elintézni nem lehetett, azt a kiegészítő részletes törvényekkel igyekeztek pótolni

Toldozták-foldozták az ipartörvényt, úgy ahogy lehetett, terv nélkül, öletszerűen. Mindez csak azt eredményezte, hogy annál erősebben ment át a köztudatba a törvény gyökeres revíziója szükségének eszméje. Parlamenti viszonyaink nem kedveztek egy ilyen mélyreható gazdasági reformnak. Most végre valóra válik az ipartörvény módosításának régóta napirenden levő ügye. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter mindjárt hivatalba lépése után megbizta Szterényi József miniszteri tanácsost egyebek közt az ipartörvény módosítására vonatkozó munkálatokkal is. E megbízás eredménye egyelőre az érvényben levő ipari törvényeknek, két évtized gyakorlatának és tapasztalatának, a végrehajtás rendjén felmerült elvi határozatoknak és a bírósági döntvényeknek, szóval a hazai joganyagnak gyűjtemé-

nye, a mely két testes kötetben most jelent meg nyomtatásban. Követni fogja ezt előreláthatólag még ebben az esztendőben egy harmadik és egy negyedik kötet, a melyek az érdekeltség, tehát az iparosok és kereskedők kívánságait és javaslatait, továbbá az európai államok ipari törvényhozásának részletes ismertetését fogják felölelni. Maga a törvénytervezet 1905-re várható.

Az a gazdag anyag, a mely ebben az óriási gyűjteményben foglaltatik, azzal, hogy teljes tájékozást nyújt magáról a kérdéssel, egyúttal alapot teremt a tervezett reformok elbírálására. Egyelőre csupán a *hazai joganyag* áll rendelkezésünkre. De ennek a csoportosításából körülbelül föl lehet ismerni az alkotandó új törvény tervezetének kereteit. Látjuk, hogy az új ipartörvényben kellő figyelemben fognak részesülni: *a munkaidő, a munkaközvetítés, a munkaképviselet, a munkásvédelem, a munkabeszünlelések és kizárások, a gyermekek, fiatal munkások és nők munkaidejének nagy kérdései, tehát mind olyan ügyek, a melyek a szociál-*

TÁRCA.

A bögre.*)

Irtta: Lyka Károly.

Nem tudjuk, miforma lehetett az ősember, bár koponyáját és kését teméntelen mennyiségben ássák ki a tudósok. A lelkét azonban nem lehetett eddig sehonnan napvilágra szállítani, holott az ember lélek nélkül igen csonka. Mit érzett vajjon őseim egyike ezelőtt negyvenötven ezer esztendővel, amikor népes családja körében kőbicskával szeletelte föl a masztodon-sonkát? Erről óvatosan hallgat Ranke és Klaatsch, mert e tárgy könnyen költői fecsegésbe csalogathatná az egzakt tudományt. E kapacitásokkal szemben talán nincs helyén a téma feszegetése, bár izgatón érdekes. Bizonyos körülmények azonban lehetővé teszik, hogy ezen a tudomány számára

*) A „Budapesti Újságírók Egyesülete” segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben. Az Almanach igazán személt és lelket gyönyörködtető nagy albumalakú dísmű lesz. Ára 5 forint. — Megrendelések a „Budapesti Újságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII. Károly-körút 9. Mutatóul közöljük Lyka Károly fenti cikkét, melyet az Almanach számára írt.

hozzáférhetetlen helyen leírjuk néhány idevágó tapasztalatunkat.

Több ősemberrel találkoztam ugyanis az utóbbi években. S tőlük tudtam meg azt, amit a szakemberek eddig rejtélynek nyilvánítottak. Nem is egyenest tőlük, hanem a munkájuktól. Van egy varázsszelencém, amely pontos felvilágosítással szolgál. Egy bögre.

Közönséges tárgy, három krajcárba került, nincs rajta semmi különös látnivaló, anyaga is a legprózaiabb, vegyi összetétele Wartha Vince szerint Al_2O_3 , $2SiO_2$, $2H_2O$. Szóval idegen anyagokkal kevert agyag.

Bögre, amely nem készült korong segítségével, tehát egészen a gölöncsér két kezének műve. Ami rajta dekoráció, az is csak úgy hevenyészve, »szabad kézzel« készült. Néhol a gölöncsér a hüvelykujját benyomkodta a még friss agyagba: ott karikás mélyedések látszanak. Másutt a körmehegyit nyomta bele: az csupa félholdat adott. Végül a pipaszurkálójával végighúzott egy stráfort: ez a mélyedés most úgy fogja körül a bögrét, mint egy karperec egy puha asszonyi kezét.

E körülményes leírásból már sejti az olvasó, hogy az ősember, akiről itt szó esik, egy közönséges gölöncsér, azaz fazekasmester. Rendes adófizető polgár.

Mégis jogom van őt a régmúlt tanujaként

felidézni. Ő az egyetlen ember Európában, aki ma is azt a mesterséget gyakorolja, a melyet legalább ötvenezer esztendővel ezelőtt is gyakorolt az emberiség. Sőt szakasztott azon módon gyakorolja, mint az őshajdanban.

Itt tehát nem változott a divat. A művészeti irányok és technikai vívmányok nem avatkoztak be ennek az embernek mesterségébe. Egyszer, de csak egyetlenegyszer ütötte fel itt a fejét a szecesszió; de ez is igen régen volt, talán a bronzkorszakban, amidőn egy merész ujitó kitalálta a bögrének korongon való gyártását. Ez ellen valószínűleg élénken tiltakoztak a bronz-akadémiák, de úgy látszik, hogy az ifjúság ismert erőszakossága győzött, mert a gölöncsér máig is használja a korongot. Néha-néha mégis elpártol tőle, amidőn szabadon alakít, minden mechanikus készülék nélkül. Ilyen tárgyakkal egyre sűrűben találkoztunk az iparművészeti kiállításokon, ami arra mutat, hogy az ősakadémia kibőjtölte az évezredek tekintélyes számát.

Ilyen bögrém van nekem is.

Amint kezembe veszem és megsimogatom fekete, kerek természetét, eszembe jut az a két kéz, amely ezt a bögrét nedves agyag-korában épp így simogatta, hogy megkapja a kellő formát. Előbb a tenyér, aztán az ujjak

politika körébe vágnak, nálunk azonban viszonyainknak megfelelő szabályozást nem nyertek. Megtudjuk továbbá, hogy ugyancsak az ipartörvény keretében nyert megoldást a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyaink és munkaidejének kérdése.

Ezer meg ezer érdekelt iparos és kereskedő bizonyára meglepődéssel fogja tudomásul venni, hogy immár rákerül a sor arra, hogy a törvényhozás az ő ügyes-bajos dolgaikkal is foglalkozzék.

Igéretetek.

A kánikulába nyuló országgyűlés végre elérkezett a belügyi tárcához s csupa közzől tárgyal. Sok szó, sok beszéd, de látszatja, amint már megszoktuk, nem nagyon szokott lenni. A kormány meg a belügyminiszter, ha már végkép rászoritva vannak, kényszerítő szükség esetén odáig elmennek, hogy a panaszokat orvosolni megígérik. Az ígérettel azután elég van téve a legtöbb esetben a panasznak. Így áll elő aztán az a helyzet, hogy némely panasz évek, sőt évtizedek óta ismétlődik, ami legjobban mutatja, hogy ma is csak ugyanaz a panasz, ami hosszú évek előtt volt s mit sem tettek arra nézve, hogy a jogosult fölajdulás okát megszüntessék.

Hol van például a rendőrség államosítása?

Kormányok meg belügyminiszterek jöttek és mentek s mikor jöttek, mind

végigsiklottak rajta, hol erősen, hol meg nagyon gyengéden, néhol pedig csak annyira, hogy a kéz meleg nedvessége egy lehelletnyit simítson rajta. Így dolgozik az igazi gölöncsér, a művészi érzésű. Formáló gesztusából sok átsiklik az engedelmes anyagba: a gölöncsér lelkének egy pár atomja költözködik a bögrébe. A magasabb művészeteknél ezt érzésnek nevezik, de a szegény gölöncsért kevesen taksálják ily magaslatokra.

A gölöncsér aztán odatartja a művét az ég ellenébe vagy az ablak ellenébe. Most látja, hol kell egyet lendíteni a körvonalon, a silhouetten. És meglendíti azt a vonalat. Azután forgatja, hogy minő profilt mutat erről meg arról az oldalról. Nem kajla, nem pupos-e? Ha baj esett a vonalon, az a simogató ujj addig simogatja, amíg helyessé lesz. És simogatja szeretettel, mintha az a sárga agyag a gyermeke szőke haja volna. Simogatja szeretettel, elnéző, szeliden javító béketűréssel, akár a jó szüle. Egész lelkével résztvesz a bögre megszületésében. Ő az örömapa. Az ő gyermeke ez a kis feketeség. Rajta van a családi hasonlatosság, mert ezt csak Pintér József uram formálja így. Belé van zárva a szeretete, a gondossága. Tehát a szive. Sőt belé van zárva a perc hevülése vagy nem-bánomsága, a pityókossága vagy komolysága, csalafintasága vagy józan becsülete. Az engedékeny, puha agyag minden lehelletnyi nyomot fölvesz magára. Fotográfia, sőt életrajz. De leginkább jellemrajz. Minden bögre, amely így készül, cserépbe vájt okmány egy emberi lélekről, akár Intimina sumir agyagtáblája.

Igy formált az ősember is, akinek ötven-

megtette a maga kised ígérését a közbiztonsági viszonyok javítására, de azért a biztonság és a közrend érdekében való kívánnivalók ma is ép úgy fenállanak, mint akkor. Némely kisebb város, amely a maga anyagi erejéből már nem képes, inkább a csendőrséget vállalja át s a maga rozoga rendőrségét a szélnek bocsátja

Hogy mennyiben fog ez beválni a faluszerű kisebb helyeken, nem egészen bizonyos eddig. Ha jól beválik, akkor is az a tény, hogy a hány csendőrt elvontak a községi rendőrszolgálatra, annyival apadt a csendőrségi létszám, amely pedig amugy is kevés azokra a funkciókra, amiket végezni hivatva van. A nagyobb városok rendőri szolgálatában pedig, más dolgokra való képesítésénél fogva, kevésbé lenne alkalmas, mint a rendes létszámú rendőrség. Ennek a főtartását azonban az amugy is különféle állami szolgálatokkal megterhelt városok nem bírják már ki. Hiszen a pótlások sok helyen épen akkorák, mint az állami egyenes adó, sőt vannak helyek, amelyeken még tiz-husz százalékkal nagyobb.

A közegészségügy kérdése még szomorubb és bántóbb formákba mutatkozik. Itt is csak ígéretések vannak, vagy pedig olyan szobatudós féltézkedések, amelyek többet ártanak, mint amennyit használtak.

Oroszországot kivéve, nincsen Európában állam, amely e tekintetben oly

ezeréves cserepeit most ásogatja ki a tudomány. Ő is ezt a munkát végezte, még pedig betű szerint így. Egy körömfeketényivel sem másképpen. Amikor a nyirkos agyag a keze közé került, épp így szikrázott belé a lelke, a kedélye, a jelleme. Minden úgy történt itt akkor is, mint ma a gölöncsérműhelyben. Akkor is más volt az ember, mihelyt a nyirkos agyag formáló kezei közé került, mint egyéb időkben. Akkor is a munka szelid lázát érezte, a teremtés gyönyörűségét, valóságos agyag-inspirációt. Akkor is tudta, hogy amit formál, az valami különleges érték, amelynek atyafiságos beceje is van. Akkor is élvezett az ujjja puha hegye, amidőn végigsiklott a bögretesten, akkor is akaratos lendüléssel nyomta, terjengette a puha matériát. Az én gölöncsérem és az ősgölöncsér egy. Semmi észrevehető különbség nincs köztük. A munkáik is tökéletesen egyformák.

Ha e mellé a kis fekete bögre mellé oda-fektetem a világtörténet tiz vastag kötetét: akkor kél a respektusom. Minő semmi ez a tiz kötet, ami tele van mulással, elhamvadt-sággal s minő nagy ez a bögre, amelyen számtalan évezredek mit sem változtattak.

Kell, hogy több legyen ebben a bögrében, mint az a vegyi formula, amelyről a cikkem elején irtam. Ha kissé elgondolkozom rajta, rá is jövök. Az van ebbe a kis fekete bögrébe zárva, a mi változatlan kincse az emberiségnek s ami az egyetlen örök és állandó, amióta ember lett s ember lesz a föld vidékein. Ez a mindenek felett szuverén és örök uralkodó talán a művészet.

elmaradt volna, mint a mi országunk. Hogy többet ne mondjunk, közveszélyes örültek szaladgálnak az utcákon, mert nincsen elég intézet, amelybe elhelyezhetők lennének. Rémes gyilkosságok, vagyonpusztító gyújtogatások tetteseinek ezek a szerencsétlenek nem egy esetben. Alig egy hete, hogy a fővárosban borzalmas hitvesgyilkosságot követett el egy örült, akiről az orvosok régen kimondták baja közveszedelmességét s őrizet alá kellett volna venni, de — nem volt rá hely. Téboldák tele vannak, sőt zsufova vannak s az ország költségvetéséből nem telik még olyan intézetre sem, amely e szerencsétleneket magába fogadván, megvédné tőlük a társadalmat. Mert pénz csak arra van, amit Bécsből parancsolnak. És így állunk az egész betegek ápolásával, a közkórház ügyekkel és még csak minden egyéb olyan dologgal, amik a közegészségre s a vele kapcsolatos általános nemzeti érdekű dologra vonatkoznak.

Igéret van elég. De a tények, amelyek ezen ígéretetek beváltását jelentenék, sehol sem mutatkoznak.

Alakítsunk sportegyletet!

„Egészséges testben lakozik az egészséges lélek.” Ez az aranyigazság oly általánossá vált már, hogy bizonyítanunk sem kell. Beigazolta ezt már az élet, a gyakorlat számtalanszor és mert a tanférfiak is belátták ezen közmondás igazságát, oda hatnak, oda törekednek, hogy az iskolákban ne csak a tantermekben foglalkoztassák a növendékeket, hanem kiviszik őket az Isten szabad ege alá és ott testgyakorlatokkal, nemes sportok üzésével edzik a tanuló ifjúság testét.

De nemcsak az iskolák népességének van szüksége a testet edző, a karokat acélozó sportra, hanem szüksége van erre az iskola padjaiból kinőtt, meglett férfiaknak is, kik naphosszat az íróasztal mellett görnyednek vagy egyebütt végzik lelket ölő, testet ernyesztő napi teendőiket.

A szellemi munkát végző embernek feltétlen szüksége van arra, hogy szabad idejének egy részét a szabadban sportot üzve töltsék. Ez erősíti a testet és fokozza a lélek enerzsiáját.

A sport nagy fontosságát már szerte az országban mindenütt elismerik, csupán minálunk Baján hanyagolják el ezt teljesen. Van városunkban egy szép és kényelmes sport-telep, de azért alig van, ki a szórakozásnak és egyben testedzésnek ezen nemes fajtát üzne. Van minden valamirevaló városban sportegylet, csupán Baján, ebben az igazán intelligens városban kell annak hiányát éreznünk. Mert hogy érezzük, az bizonyos, hisz igen sokan vannak ebben a városban, kik hódolnak a sport különféle válfajának.

Itt hömpölyögnek városunk falai alatt a Duna hajjai és számosan vannak, kik az evezés sportját szívesen üzik, de

még sokkal többen vannak, kik az úszás kedvelői, és nem sikerült még egy úszó és evező egyesületet alapítani. Másutt, ahol nem is kedvez a város fekvése ennek a sportnak, ez is már réges-rég megvan.

Nem kívánjuk ezúttal felsorolni a testet erősítő sport számtalan fajtáját azt azonban határozottan tudjuk, hogy a sport minden ágának van Baján hódolója.

Sport kedvelő férfiak hozzátok fordulunk és felhívjuk figyelmeteket ezen hiányra. Tömörüljünk és alakítsuk meg az erős és akció képes sport egyesületet. Hasznára fog ez válni úgy az egyéneknek, mint a közjónak.

Alakítsuk meg a sport egyesületet!

Városunk újabb megterhelése.

Ugyanis megint a városi közkórházról van szó. És nem kevesebbről, minthogy újabb 300,000 szóval háromszázézer korona költséggel a mostani elmeegógyintézethez hasonló pavilont emelnek, mintegy 140 elmebeteg számára.

Az építés indoka az, hogy az elmebeteg napki ellátása jóval kevesebb, a napi ápolási díjnál, miáltal az elmebeteg osztály szaporítása révén nagyobb tiszta fölösleg állna elő. Az építés háttéré pedig az, hogy a mostani helyzet mellett a napi ápolási díjakból nem áll elő annyi fölösleg, mint azt annak idején remélték és fennen hirdették, — hogy a kórházépítés amortizációját pótladó nélkül tudják fedezni és így nem sokára ki kell rukkolni a »színnel.« Ehhez járul még a napi ápolási díjnak a belügyminiszter által kilátásba helyezett leszállítása. Így nagyon könnyen előállhat az eset, hogy nemsokára jelentékeny pótladó szakad az adózó polgárság nyakába. Ezt elhárítandó az újabb elmeegógyintézet felállítására van komoly tervbe véve a fentjelzett nem csekély költséggel.

Méltányoljuk az intéző körök azon jó szándékát, hogy a város közönségét megterheléstől megóvni iparkodnak, de igenis kárhoztatjuk a nálunk dívó »zsákban macska«-gazdálkodást, mely minden vonalon fölüti fejét, valahányszor arról van szó, hogy városunkban valami alkotás napvilágot lásson.

Nézzük csak magát a közkórházat! Mielőtt épülni kezdett, aranyzavú ígéretek hangzottak el a kórház iránt lelkesülők ajkáról, hogy t. i. a kórház még »közvetlen hasznót is fog nyújtani, úgy, hogy a kórház jövedelmi forrása lesz a városnak!« Ehhez járult továbbá, hogy a kórházépítés költségvetését oly alacsony összegben állapították meg, hogy utóbb elkerülhetetlenül felmerült mintegy 200,000 korona; pedig jól tudhatták már a költségvetés szerkesztésekor, hogy abban egyes tételek a laikusi számítás szerint is abszurdítások voltak. De takargatták mindaddig, míg újabb kölcsön iránt nem kellett javaslatot beterjeszteni.

Most úgylátszik ismét a körmükre égett a deficit és a pótladó előrelátható elkerülhetetlensége, és úgy akarnak segíteni(!) a városon, hogy egy nagyszabású elmeegógyintézettel bővítsék ki a közkórházat 300,000 kor. költséggel — hitelben.

Nemsokára lesz hát újból szerencsénk a 300,000 koronás kölcsönfelvétel iránti javaslatához, amelyhez biztosan lesz egynéhány szava a hatósági ellenzéknek, mely heves tiltakozással utasítja vissza már eleve is a város újabb megterhelését célzó javaslatot.

Observator.

Sportverseny és virágkorzó.

A Bajai Célövész Társulat f. hó 24-én tartotta meg a szabadkai és zombori sportegyletek közreműködésével a nagyérdemű athletikai versenyt, melyen Szabadkáról 28-an, Zomborból 18-an vettek részt.

A verseny megnyitójaként szerepelt a 10 kilométeres gyaloglás, a melynek első győztese Sztantich György világbajnok lett, a ki 57 perc alatt tette meg az utat. Másodiknak (62 perc alatt) Tumbász Lajos jött be.

Az 5 kilométeres bicikli versenyben első lett Martinz Vilmos és második Schwerer József (Zomborból).

A 20 kilométeres bicikliversenyben elsőnek jött be Martinz Vilmos és Schwerer József holtversenyben, második lett Martinz Aladár.

Az 1 kilométeres gyaloglásban első lett Tumbász István, második Haupt István (Baja) és harmadik Lepadát Illés.

A 100 méteres síkfutásban elsőnek jött be Koller Ferenc (Baja), másodiknak Röser József (Zomborból) és harmadiknak Szondy István (Zomborból).

A sulydobásban Tary Sándor érte el a legszebb rekordot, a ki a versenyben 10 méter 75 centyre és a versenyen kívül 11 méter 33 centyre dobta el a sulykot. Második lett Ognyanov Szvetozár (9 m. 75 ctm.) és harmadik Horvátovics László (Zomborból), ki 9 m. 67 ctm. ért el.

Magasugrás és sulydobás összetett versenyben az első lett Koller Ferencz (Bajáról) 19 erőponttal és második Szabó Lajos 17 erőponttal.

A négyes stafétafutásban első lett a zombori csapat és második a szabadkai csapat.

Rudigrás első nyerteseként került ki Ognyanov Szvetozár 2 méter 92 ctm. eredménnyel, másodiknak László Mihály 2 méter 65 ctm-trel.

Szertornázásban első lett igazán gyönyörű és szép eredménnyel: Szabó Lajos (54 erőpont), 2-ik Lónart György 49 erőponttal, 3-ik Cservenka József (Zomborból) 41 erőponttal és 4-ik Dvornák Miklós (Zomborból) 38 erőponttal.

A verseny utolsó száma volt a 400 méteres futás, amelyben elsőnek érkezett be Ognyanov Miklós, 2-iknek Csávossy László (Zomborból) és 3-iknek Pudler Gyula.

Az athletikai versenyt napernyő virágkorzó követte, melyen a remekebbnél remekebbül díszített ernyők gyönyörködtették a százával tolongó közönséget.

Este 8 órakor kezdődött a versenyek díjkiosztása. Az athletikai verseny győzteseinek díjait Müller Józsefné úrnő és Nádas Sándor juritag osztották ki.

A napernyő-versenyben díjakat a következők nyertek: Dr. Koller Imréné, Rosenberg Adrienne, Alföldi Ilonka, Müller Józsefné, Csihás Flóra, Schlieszer Margit, Halász Edith, Halász Flóra, Allaga Istvánné, Milasevits Leonka, dr. Alföldy Lajosné, Túry Renée, Schmidt Irénke, Bodrogi Corina, Mikolits Anna, Peschke Irma, Nádas Böske és a Willmann mérnöki iroda.

Este 9 órakor tánc kezdődött, mely a hajnali órákban ért csak véget.

A minden ízében fényes mulatság sikereért elismerés illeti Müller József elnököt és nejét Müller Józsefné úrnőt, akik vállvetett buzgósággal hatnak oda, hogy a lövészkert modern szellemű vezetéssel a bajai társadalmi élet valóságos központjává tegyék.

HIREK.

Rákóczi Ferencz hamvait Kassára szállítják. Tisza István gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter aként határozott, hogy Rákóczi Ferencz fejedelemnek és nejének: Zrínyi Ilonának, valamint Rákóczi Józsefnek, gróf Bercsényi Miklósnak és nejének Csáky Krisztina grófnőnek, gróf Eszterházy Antalnak és Lebrík Miklósnak hamvait Kassára szállíttatja s az ottani dómban helyeztetni örök nyugalomra. Tisza elhatározásának híre Kassán leirhatlan örömet szerzett.

Áthelyezés. Majlátyi Géza földinket, a nagybecskereki főgymnázium kiváló képzettségű tanárát a sátoraljai helyi kegyesrendi főgymnáziumhoz helyezték át.

Esküvő. Kazal József bajai nyomdatulajdonos 1904. évi augusztus hó 6-án d. e. 8 órakor esküszik örök hűséget menyasszonyának Bernhart Rózsika úrhölgynek a Ferenczrendiek templomában.

Táncmulatság. A bajai ipartestület f. évi augusztus hó 27-én ház-alapja javára, hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A fényesnek ígérkező hangversenynek értesülésünk szerint a következő hölgyeket és urakat sikerült az ipartestületnek megnyerni: Marczel Nándorné urasszony, Dalmann Ella, Rosenberg Adrien, Buday Irénke úrhölgyeket, főt. Dr. Kálmán Kolozs tanár úr valamint Dr. Tarján Emil budapesti mérnök urat.

Esküvő. Lissák Kálmán, szföv. tanár, földink, ma tartja esküvőjét dugnai Kozák Aranka úrleánnyal a szentesi ev. ref. templomban.

Halálozás. F. hó 25-én, délelőtt 10 órakor hunyt el özv. Szakáll Vidorné szül. Bozsek Mária, életének 50-ik évében. Tetemeit f. hó 27-én, szerdán, délután 5 órakor helyezték örök pihenőre a Szent-Rókus sírkertben levő családi sírboltba.

A Szabadkai Sport Egyesület által 1904. évi július hó 24-én rendezett jótékony célú verseny alkalmából felülfizetni szíveskedtek: Dr. Koller Imre 10 k., Br. Podmanitzky Endre, Drescher Gyula 5—5 k., Dr. Szirmai Vidor, Müller József 3—3 k., Somogyi Gyula, Scherer Sándor, Tomcsányi Sándor, Steff Vazul, Somogyi Emilné 2—2 k., Dr. Fehér Lőrinc, Pollák Géza, Albrecht Károly, Schnitzler Károlyné, Dr. Schwartz István 1—1 k.

M. kir. posta és távirda igazgatóságtól. »Utóbbi időben úgy a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumhoz, mint az egyes posta és távirda igazgatóságokhoz sűrűn érkeznek kérvények posta és távirda gyakornokjelöltté való felvételért . . .

A kereskedelemügyi m. kir. minister 51060. számú rendelete szerint a gyakornokjelölték létszámában üresedés nincs s ezért ily állásokra pályázat hirdetve nem lesz és gyakornokjelölteket pályázaton kívül sem fognak felvenni.«

Kedélyes estély. A bajai általános ipari munkás-önképző-egylet saját alapja javára 1904. évi július hó 31-én (vasárnap) a Ziech Henrik-féle vendéglő kerthelyiségében (Főtér) dal-, szavalat-, nemzetközi világposta- és táncal egybekötött Kedélyes Estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Műsor ára 30 fill. (Kívánatra felmutatandó.) Táncjelvény 30 fill. (Kötelező.) Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap lesz megtartva.

Ismét tűz volt e hó 27-én déli fél tizenkettő tájban, szerencsére minden komolyabb baj nélkül. Bayer Adolf timár udvarán kigyulladt egy csomó kukoricaszár. Ezer volt a szerencse, hogy kéznél volt a Spitzer testvé-

rek gyújtó-gyáranak fecskendője. Ennek és *Tiprovdz* Péter emberfölötti munkájának köszönhető, hogy a tűz bele nem kapott magába az épületbe is.

Rossz időket élünk. . . . A szárazság, az esőhiány már hetek óta, egyre tart. A kukoricának már vége s úglátszik, a szőlőre is ez a sors vár. Az ég egyre borul, de esni csak nem akar. Országos csapásnak nézünk elébe, ha az idő így marad.

A király kegyelme egy képviselőnek. Szabadkáról írják: A szegedi királyi tábla *Jakobovics* Gyulával vívott párbajáért *Vojnic* Sándor orsz. képviselőt 30 napi államfogházra ítélte. *Vojnic* képviselő felségfolyamodást nyújtott be, s most a király a büntetésből 26 napot elengedett.

Koszorúmegváltás. *Dr. Rajk* Aladár orsz. képviselő a szerencsétlenül elhunyt Pollák László temetése alkalmából koszorúmegváltás címén a Bajai Első Nőegyletnek, a Bajai Izr. Nőegyletnek, a Bajai 48-as honvédegyeletnek és a Bajai Jótékonycélú Leányegyletnek 10—10 koronát juttatott.

Céllövészet. A folyó hó 24-én a céllövészkertben tartott lövészet alkalmával a következő mély lövések történtek: Négyest lőtt: *Bitterman* Károly 2, *Somogyi* Gyula 2, *Kubinszky* Aladár 1. Hármast lőtt: *Somogyi* Gyula 12, *Bittermann* Károly 10, *Kubinszky* Aladár 2, *Gebhardt* Dezső 2.

Ragályos betegségek. A ragályos betegségek ebben az óriási hőségben csodálatosképpen éppen úgy terjednek, mint a legnyirkosabb őszi időben. Július hóban 42 gyermek betegedett meg vörheny és kanyaróban.

A műkiállítás epilógusa. Befejeződött a műkiállítás, de sajnos nem azzal az erkölcsi és anyagi eredménnyel, amelyet különösen azok vártak, akik annak létesítésén buzgókodtak. Legkevésbé volt megelégedve a műkiállítás eszméjének első megpendítője. És ez nem is csoda, mert ahelyett, hogy a jól megérdemelt elismerésben részesült volna, még évelődtek is vele.

— No, ha ti nem méltányoljátok az én fáradozásaimat, méltányolom magam — mondotta — s ment egyenesen egy szobrászhoz.

— Szobrász úr, — szólítja meg mordan a művészt — csináljon nekem egy szobrot. Hanem figyelmeztetem, hogy a szobor a Louvre-be kerül s pandánja lesz a Milói Vénusznak.

— Igenis, kérem. S mikor tetszik megkezdni az űlést?

— Most.

— Akkor sziveskedjék levetkőzni.

— Levetkőzni? Minek?

— Azt tetszett mondani, hogy a szobor pandánja lesz a milói Vénusznak . . .

— Na hát én nem vetkőzöm le, alászol-gója! — kapta a kalapját és elrohant.

A milói Vénusz tehát kénytelen lesz továbbra is árván, egyedül maradni.

A vonaton meghalt gyermek. *Reinhardt* Mátyás kőműves felesége kéthónapos Mátyás nevű fiával az éjszaka Báltaszékről Budapestre utazott. A vonaton a kis gyermek hirtelen meghalt. A csecsemő holttestét, bár külső sérülések nyomai nem látszanak rajta, a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Amerikai párbaj. *Fancsura* József borsódi gazdasági gyakornok szombaton föbelötte magát. Az öngyilkosság oka amerikai párbaj. A szerencsétlen véget ért fiatalember hozzátartozóinak már régen feltűnt annak búskomor magaviselete, azt azonban, hogy végzete előtt áll, senki sem sejtette. Állítólag az öngyilkosság napján távirati figyelmeztetést

kapott lelketlen riválisától, hogy a határidő lejárt. Az ügyészség feladata lesz, hogy a sötét lelkű egyént kinyomoztassa, hogy elnyerje aztán megérdemelt büntetését.

A tepertő tolvaj. *Svraka* János e hó 27-én megéhezett egy kis meleg tőpörtőre, elment tehát *Markó* Ferenc honvéd-utcai henteshez, hogy megvásárolja ezen mennyei eledelt. *Svrakának* csuda szerencséje volt ez alkalommal. Nem volt t. i. senki a boltban, azért nem csak tepertővel tömte meg a zsebeit, hanem megdézsmálta a láda fiát is, a melyben vagy öt korona volt ezüstben. A turpiság azonban kísült és *Svraka* urat följelentették a rendőrségnél.

Olcsó hízó. *Bergmann* Jakab gádori sváb ezelőtt öt évvel több idevaló hentesnek eladott különféle mennyiségben hizókat, foglalót is fölszedett, amennyit csak kapott, hizót azonban nem szállított. Följelentették még annak idején a rendőrségen, melynek az lett a sztereotip következése, hogy »a város területéről örök időkre kitiltatott.« Hogy a száműzöttek az ilyen kitiltást nem tulságosan respektálják, bizonyítja *Bergmann* úr esete, aki a héten megint csak itt járt s megint kínált olesó pénzen disznót. Ezuttal azonban ismét rajtavesztett, mert *Pilinszky* József hentes felismerte s egy rendőrrel tartóztatta. A kapitányság most három napi elzárásra ítélte és most már visszavonhatlanul örök időkre kitiltotta a városból. *Bergmann* iránt általános a részvét.

Végeladás. *Tóth Zombai Bába* Péter, ki hosszú nevével bátran lehetne főherceg is, hosszú neve dacára is csak kocsis volt *Fischer* József házalónál. E hó 19-én is Öcsényben jártak házalni. Míg azonban *Fischer* József oda járt, *Tóth Zombai Bába* Péter megszökött kocsistól, lovastól, portékástól. Nehogy a lovaknak nagy legyen a »teri« útközben, — sub titulo végeladás — potom áron adogatta el a 240 koronát érő holmit. A károsult *Fischer* jelentést tett a csendőrségnél, kik el is csípték a három vezetőknévű tolvajt Jánosházán. Minthogy *Tóth Zombai Bába* Péter mindenütt visszaváltotta az elkótya-vetyélt portékát, a panaszos följelentését visszavonta s minthogy megbüntetését sem kívánta: nyomban szabadlábra helyezték. Nem lehetetlen azonban, hogy *Tóth Zombai Bába* Péternek most a helybeli iparhatósággal gyűlik meg a baja amiatt, hogy hatósági engedély nélkül tartott *végeladást*.

Hangok az éjszakában. Most vasárnap történt, hogy lapunk riporterének megfájdult a feje. Mivel nem volt nyolc krajcárja anti-pirinre, elment sétálni a hűs éjszakában, hogy majd talán megszabadul gyöttrő főfájásától. Másnap reggel a következő tudósítást küldte be lapunknak:

»Egyszer néma rideg éjben, jártam elmerengve mélyen — valahol a Bányás-utcaiban, amikor suttogó hangok ütötték meg fületem.

— Hah! — kiáltottam fel, itt valami hír készül avagy krocki téma. Hallgatódzunk! És — elég szemtelenül — megálltam a kapu előtt és figyeltem. Egy darabig semmi nesz; már-már csalódottan távozni készültem, amikor hallom:

— Teinsúr! De teinsúr! De ugyan teinsúr, hogy lehet olyan szemtelen? Maradhasson, mert megmondom a nagyságának.

Aztán minden elcsöndesedett.«

Riporterünk összeírt a hallott esettel kapcsolatosan még sok számárságot, de azt kihúztuk. E befejezést azonban meghagytuk:

»Na, nem szeretnék a »teinsúr« bőrében lenni, ha a nagysága hazajön a fürdőből —

hacsak a kis szobalány nem gondolta meg azóta a dolgot.«

Legujabb légyfogó. Ne tessék hinni, hogy *Wagner* szalon-légyfogói a legujabbak; van azoknál újabb is. Ezt egyik riporterünk födőzte fel a legsötétebb Ujvilág-utcában. Tudja a jó ég mit keresett egy kedvezőtlen felekezeti viszonyok között élő családnál, ahol a féltucat gyerek csak úgy ragadt a piszoktól.

— Hallja *Bimsensteinné*, — mondta az asszonynak távozófélben, — maga szegény asszony, ráfér egy kis mellékkereset. Nézze ezeket a gyerekeket; ezek a szutyoktól úgy ragadnak, hogy passzió! Kölesönözze ki őket — légyfogónak.

Pezsgős multság. Egy vidám társaság a napokban bor mellett mulatott egyik kávéházban. A társaság egyik tagjának eszébe jutott, hogy jó volna pezsgőt inni.

— Hagyd el, — intette le a másik, itt nem lehet jó pezsgőt kapni.

— Hát milyen a jó pezsgő tulajdonképpen? — veté föl a kérdést a harmadik.

— Barátom, annak háromféle kelléke van. És pedig: 1-ször, hogy *hideg* legyen; 2-szor, hogy *francia* legyen és 3-szor, hogy *potya* legyen.

Tűz a temetőben. Zomborból jelenti tudósítónk, hogy a cservenkai temetőben hétfőn július 25-én tűz támadt. A tűz gyorsan terjedt tovább, minthogy a halottak birodalmában más éghető anyag, mint fakesztek nincsenek, azok égtek el. A pusztító elemnek körülbelül száz sirkereszt esett áldozatul. Azt hiszik, hogy a tűz egy eldobott gyufától keletkezett. Ha idejekorán észre nem veszik, úgy az egész temető sirkeresztjei, esetleg a kápolnák is leégték volna.

Sárba fulladtak. Zomborból írják, hogy hétfőn délután a város nyugati részén levő Mosztonga sarába befulladtak *Antiger* Antal 60 éves kőműves és 6 éves *András* nevű fia. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a kis gyerek át akart uszni a nád között a túlsó oldalra, ahol egy kis bolgár kertészleány krajcárt ígért neki. Alig tett azonban pár tempót, hirtelen elmerült, majd felbukkanva, segítségért kiáltott. Atyja a parton sétált s midőn hallotta a kis fiának jajveszékését, beleugrott a vízbe, hogy a fiút kimentse. Az iszapos és hináros vízben nem tudott úszni s mielőtt a fiút elérhette volna alámerült s nem jött fel többé a felszínre. Ezalatt a kis fiú is odaveszett. A katasztrófa alig vett 10 percet igénybe és senki sem volt tanuja, mint az a kis leány sikoltozására összefutott néhány ember, akik rövid idő alatt kihúzták az apát, majd a fiút és értesítették a rendőrséget. A két szerencsétlen már halott volt.

Széttépett medvetáncoltató. Szabadkai levelezőnk írja: Borzadalmas eset történt tegnap a szomszédos Turja községben. A faluba két oláh medvetáncoltató érkezett, hogy mutatványaikkal szórakoztassák. Előadás közben egyik medve hirtelen a földre feküdt és nem akart többé talpra állni. A gazdája eleinte nógattta, de mikor ez nem használt ráhuzott a botjával. A vadállat a következő percben az oláh emberre ugrott, a földre teperte és úgy összemarcangolta, hogy sebeibe belehalt. A dühös medvét csak nagy sokára sikerült néhány puskaövéssel leteríteni.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtkát (*Mitesser*.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Közönség köréből.

Ezen rovat alatt közlötték a szerkesztőség nem vállal felelősséget

Köszönet.

Alulírott hálás köszönetet mondok kedves szomszédjaimnak és jóbarátaimnak, de különösen Spitzer Testvérek, Vas János és Lengyel Testvérek uraknak, akik f. hó 27-én az udvaromon keletkezett tűznek lokalizálása körül a legönfeláldozóbb tevékenységet fejtették ki.

Baja, 1904. július 29.

Beyer Adolf.

NYILT TÉR

Ezen rovat alatt közlötték a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nyilatkozat.

Szörényi Lipót dr. egyik-másik lapnak törvénykezési rovatában egy általa sugalmazott közleményt köröztet, melyben a többek között azt írja, hogy én őt vádaskodó állításaiért följelentettem. Ez tény és én a legnagyobb lelki nyugalommal várom, ép úgy, mint ügyvédkollégám Rajk Aladár dr. országgyűlési képviselő úr, és — ha jól tudom — a nagyikindai királyi ügyész úr is, akiket Szörényi dr. szintén a legképtelenebb módon megrágalmazott, hogy közelebb ki fog derülni, miszerint az ő iparszerűleg űzött vádaskodásai egytől-egyig hamisak és hogy ő tényleg az az országosan hirhedt és rágalmazás miatt immár többszörösen büntetett kalumniátor, akit, mint a régi Rómában, *K.* betűvel kellene homlokán megbélyegezni, hogy minden tisztességes ember tíz mértföldnyi területben kikerülje.

A közleménynek az Amerikába szökött könyvvezetőről, a pénztárkönyvek kiesereléséről és a fenytő zárlatról szóló részei dr. Szörényi hazug fantáziájának szüleményei, terjesztve azzal a céllal, hogy a közvéleményt mesterségesen preparálják.

A *Schön* és *Reich* cégek nem fognak nyilatkozni, mert ők Goethe-vel tartják, ki a csaholó kuvaszról azt írja, hogy hangos csaholása csak azt bizonyítja, hogy nyargalunk.

Baján, 1904. július 28.

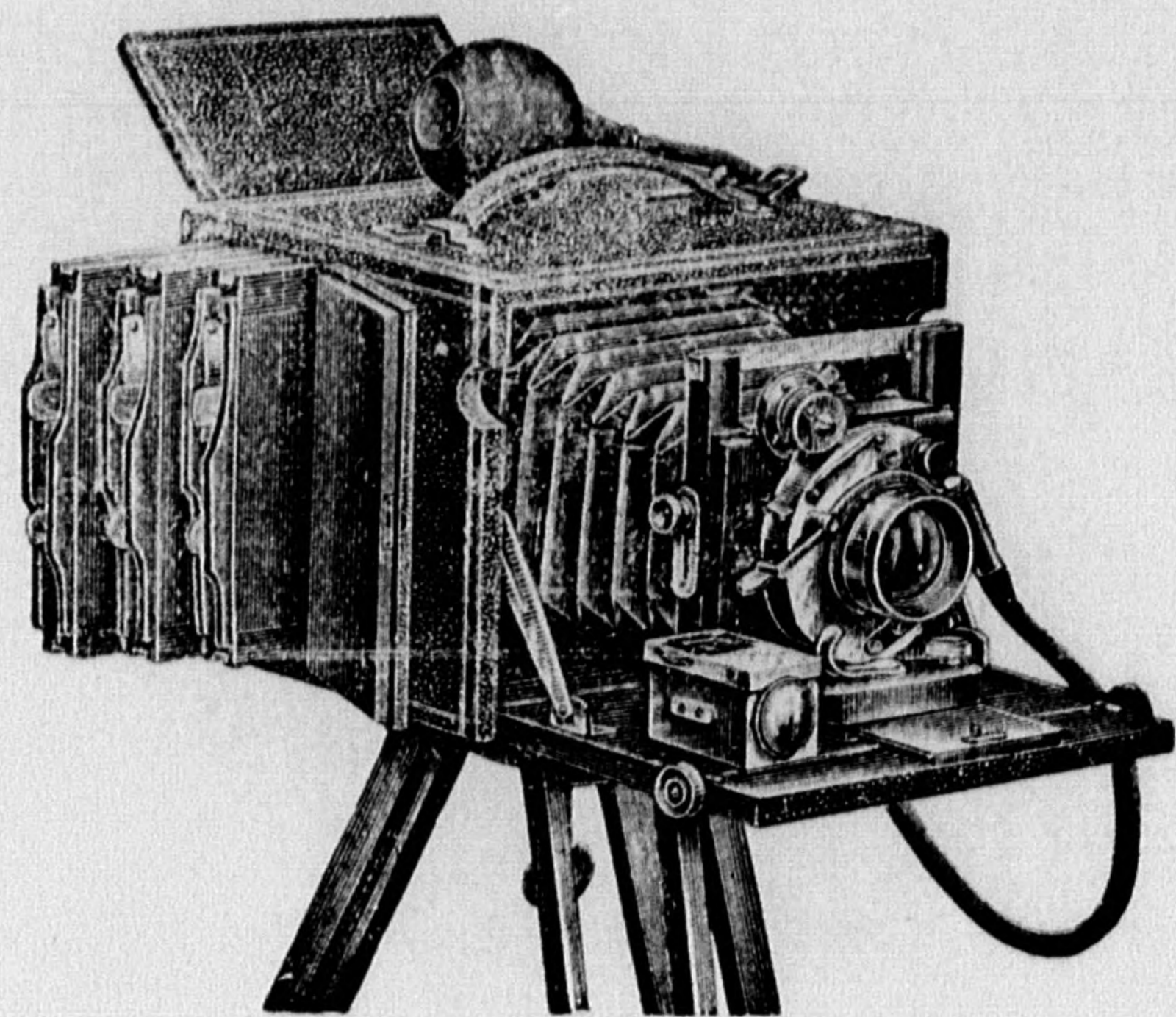
Dr. Lemberger Ármin
ügyészégi megbízott,
a „Bajai Hírlap” főszerkesztője.

Fényképező-gépek

és felszerelések nagy választékban gyár-
áron kaphatók

Ifj. Wagner Antalnál

B a j á n.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank**BAJAI FIÓKINTÉZETE**

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módzatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcönöket

Váltókölcönöket

Előleget értékpapirokra és árukra

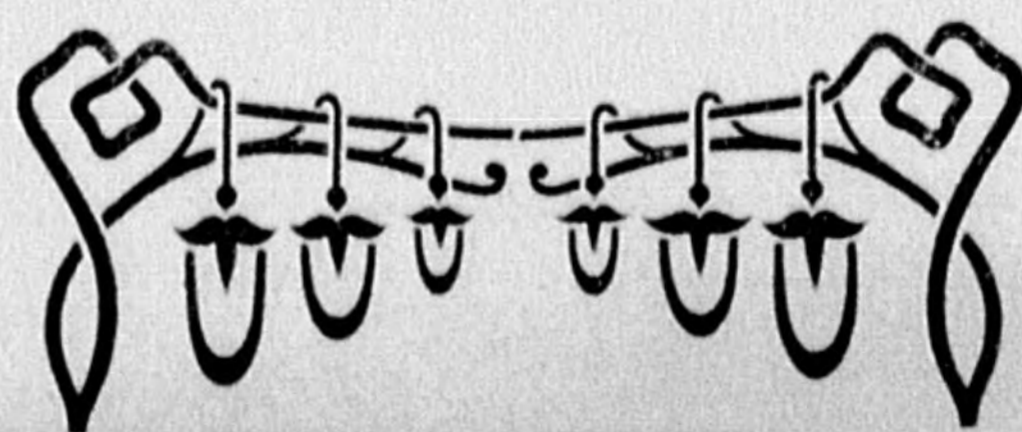
Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-
forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába
vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdi meg.

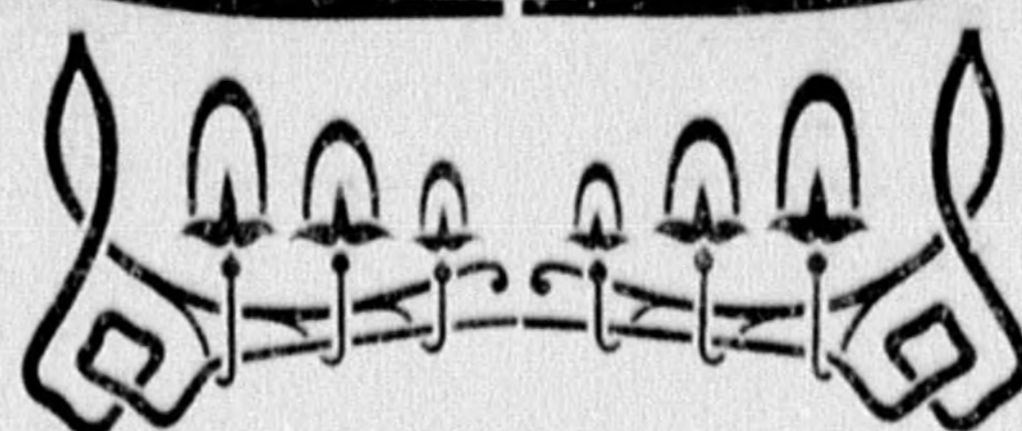

ZONGORÁK, CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

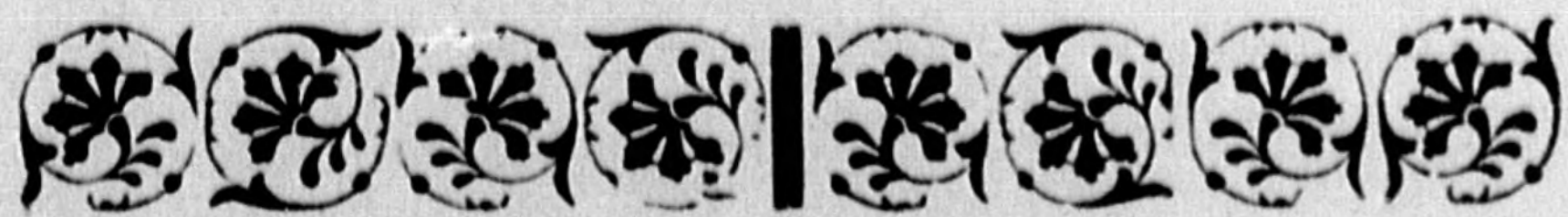

Fiatal **kereskedő**, illetőleg
kereskedő-segéd, kellő ova-
vadék mellett, mint

✱ **pénztáros** ✱

alkalmazást nyerhet

Drescher Gyula kereskedé-
sében Baján.

Könyvek részletfizetésre

ép oly előnyös fizetési feltételek mellett,
mint bármely fővárosi vállalatnál

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében BAJÁN kaphatók.

Szalón légyfogó.

Kicsiny, alig észrevehető s mégis
százszámra fogdossa össze a legyeket.
Uj szabadalmazott találmány!
Ára darabonként csak 10 fill.
kapható Baján:

ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedésében.

Könyv-
és papirkereskedésembe

tanulóul

felveszek egy kellő is-
kolai képzettséggel bíró,
jó házból származó fiút.

Ifj. Wagner Antal.

Uj sirkőraktár.

Mindennemű

SIRKŐVEK

legolcsóbb

gyári árakon kaphatók:

Baron Vilmosnál

BAJÁN,

a „Központi Szálló” épületében.

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamattú s illatú kávé kedvel,
az csak a „Király kávé” vegyen, mely a leg-
kiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még
eddig nem létezett módszer szerint van pör-
kölve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elér-
nünk s így minden kávéismerő, ki egyszer
megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb
cikk, melyből a finom zamattú s illat azonnal
elillan, valamint minden izt s szagot felvesz,
miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba
csomagoljuk s szállítjuk bármely posta állo-
másra bérmentve, utánvétellel a következő
árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 „ „	9 „	— „
4 „ „	17 „	20 „

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül
ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bér-
mentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor	13 50
1 „ „ 5 „ „	Ceylon	„	12.—
1 „ „ 5 „ „	Jamaica	„	11.20

Biró és Társa

a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a-b.

26—9

A „Kávé király“-hoz!

Pénzkölcsönt

közvetíték a legnagyobb discretio és leg-
előnyösebb feltételek mellett katonatisz-
teknek, állami, megyei, városi és magán
tisztviselőknek, továbbá tanítók és papok-
nak is, fizetés és nyugdíj előjegyzésre 20
évi törlesztés mellett 7 százalékra. Állami
alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparo-
soknak és minden hitelképes egyének
200 koronától a legmagasabb összegig,
havi vagy ¼ évi törlesztésre, konvertá-
lok birtok és házkölcsönöket 10—65 évi
előnyös törlesztéssel vagy felesérem azo-
kat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály,

bankbizományos BUDAPEST, szövetség-
utca 11. sz. Válaszbélyeg csatolandó.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivarka-
papir és szivarkahüvely kapha-
tó az ország minden
különlegességi árudájában.

Pártoljuk a honi ipart!

A legjobb

Író ténák „STELLA” védjeggyel

Másolható ténák „STELLA”

Szines ténák „STELLA”

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti
gyárban

BUDAPESTEN.

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkeres-
kedésében

BAJA. 52—52

Pártoljuk a honi ipart!

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: **G á s p á r Á r m i n.**

Fiók-
telepek: } **Nagyvárad,** Erzsébet királyné-utca (volt
BAJA, Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberen-
dezések. — Legol-
csóbb gyári árak. **Mindenféle diszitő-
és kárpitosmunkák
elvéllaltatnak.**
Modern bútorok.